

вання відповідної інфраструктури. У Франції держава не тільки регулює інтенсивність залучення суб'єктів господарювання до інноваційного процесу, але й координує взаємозв'язки між його учасниками. У Польщі створено державні структури для регулювання ступеня залучення фінансових ресурсів для реалізації пріоритетних інноваційних проектів. У країнах Скандинавії держава регулює інноваційну активність суб'єктів господарювання шляхом делегування їм ряду власних компетенцій. У США сформовано державну систему підтримки та регулювання інноваційної діяльності. У країнах Азії (Японія, Китай) держава є наставником (координатором) взаємодії під час реалізації інноваційних проектів.

Література

1. Гаман М. Удосконалення механізмів оподаткування інноваційної діяльності в Україні в контексті світового досвіду / М. Гаман, Т. Крушельницька // Вісник НАДУ: науковий журнал. — 2011. — № 3. — С. 116—123.
2. Мазараки А. Детермінанти розвитку зовнішньої торгівлі України інноваційною продукцією / А. Мазараки, Т. Мельник // Вісник КНТЕУ: наук.-прак. журнал. — 2012. — № 2. — С. 5—20.
3. Audretsch D. The Development of US Policies directed at stimulating Innovation and Entrepreneurship / D. Audretsch, T. Aldridge // Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. — 51 p.
4. China. Synthesebericht. OECD-Prüfungen im Innovationspolitik, 2009. — 89 p.
5. Guide Book. 13 ways to become innovative Establishing a successful business within the Operational Programme Innovative Economy. — Warsaw, 2009. — 20 p.
6. Innovationsverhalten der Unternehmen in Deutschland. Aktuelle Entwicklungen — Innovationsaufgaben und andere Investitionen. Studien zum deutschen Innovationssystem. — 2012. — № 6. — 58 s.
7. OECD Reviews of Innovation Policy: Sweden. OECD Publishing, 2012. — 276 p.
8. Polish Agency for Enterprise Development. / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://en.parp.gov.pl/index/index/1882>

УДК 338.246.2

Лариса Валеріанівна Лебедева

к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та конкурентної політики Київського національного торговельно-економічного університету, lara_swan@meta.ua

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА В СФЕРЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

STATE ECONOMIC POLICY IN THE FIELD OF INNOVATION ACTIVITY

Анотація. Виокремлено основні методи стимулювання інноваційної діяльності у провідних країнах світу. Проаналізовані основні функції економічної політики держави у сфері інноваційної діяльності.

Аннотация. Выделены основные методы стимулирования инновационной деятельности в ведущих странах мира. Проанализированы основные функции экономической политики государства в сфере инновационной деятельности.

Abstract. The main methods of innovation stimulating in the leading countries have been defined. The basic features of economic policy in the field of innovation have been analyzed.

У надзвичайно складних економічних, політичних і соціальних умовах, що опинилась на сьогоднішній день Україна надзвичайно важливого значення набуває економічна політика держави у сфері регулювання інноваційної діяльності, адже саме інноваційні розробки та їх упровадження у промисловому секторі України здатні переломити ту кризову ситуацію, у якій перебуває наша держава.

Метою даного дослідження є виокремлення функцій економічної політики держави для підтримки інноваційних підприємств.

Економічна політика — це цілеспрямована діяльність владних органів задля вирішення економічних проблем. Держава як центральний керівничий орган за допомогою законодавчої та виконавчої гілок влади свідомо ставить економічні цілі та завдання на певний період часу та забезпечує їх виконання. Для цього застосовуються різноманітні економічні та адміністративно-правові методи та інструменти, що й становлять державний механізм управління економікою.

Неможливо переоцінити значення інновацій для підприємства, адже, саме вони визначають його потенціал розвитку у довгостроковому періоді. Саме тому інновації — це стратегічний фактор економічного зростання не тільки підприємства, але й держави.

Результатом успішної інноваційної політики держави є збільшення валового внутрішнього продукту країни за рахунок освоєння виробництва принципово нових видів продукції та технологій, а також розширення на цій основі ринків збуту вітчизняних товарів, що безпосередньо впливає на рівень конкурентоздатності країни на міжнародному ринку.

Сьогодні загально визнаними можна вважати такі функції державних органів у сфері інновацій:

- акумулювання коштів на НДДКР та інновації;
- координацію інноваційної діяльності підприємств, університетів та інших організацій;
- кадрове забезпечення інноваційної діяльності;
- стимулювання інновацій, конкуренції у цій сфері;
- страхування ризиків інноваційної діяльності;
- запровадження державних санкцій за випуск застарілої продукції;
- створення правової бази інноваційних процесів, зокрема захисту авторських прав, охорони інтелектуальної власності.

Складовими державного регулювання інноваційної діяльності є:

- пряме державне стимулювання НДДКР, розподіл державних ресурсів (державних контрактів, замовлень, грантів) між різними сферами наукових досліджень і розробок залежно від структури державних наукових пріоритетів;
- непряме державне стимулювання науки здійснюється за допомогою податків, амортизаційної, антимонопольної, патентної, зовнішньоторговельної політики.

Серед прямих методів державного регулювання найбільш поширеними на сьогодні є державний контракт, грант, кооперативна угода, державне замовлення. Державний контракт укладається за конкурсом у тих випадках, де гарантованим є успіх від впровадження результатів НДДКР у виробництво. При укладені такого контракту держава має право безпосередньо контролювати процес виконання робіт. Зазвичай, державні гранти для підтримки наукових досліджень і розробок надаються у вигляді фінансової допомоги, власності, послуг тощо, при цьому держава залишається осторонь контролю за процесом досліджень.

В економічно розвинених країнах при організації кооперації між державою, наукою і підприємствами поширеною є кооперативна угода. У ній визначається форма та спосіб спільного інвестування наукових проектів, а також форма і метод розподілу одержаного результату. Завдання кожного важеля регулювання та стадія інноваційного процесу, де він може застосовуватися, визначається у кожній країні індивідуально.

Вагомим компонентом інноваційної політики є державне замовлення на виконання проектів наукового, технічного, гуманітарного та іншого характеру. Найефективніший цей засіб у випадках необхідності концентрації організаційної, фінансової й економічної діяльності держави.

Серед непрямих методів державного регулювання можна виокремити податкову та амортизаційну системи економічної політики. Податкові ставки можуть використовуватися як засіб стимулювання на початковому етапі впровадження прогресивних технічних, економічних, організаційних новацій, впровадження наукомістких технологій, які вимагають великих фінансових витрат. Застосування різноманітних пільг у розрахунку податкової бази інноваційних підприємств забезпечує стимулювання науково-технічної діяльності, розробку і випуск нових видів високоефективних товарів, робіт і послуг, що спроможні успішно конкурувати на зарубіжних ринках.

Також, задля оновлення основного виробничого фонду у науково-технічній сфері необхідно є амортизаційна політика держави, адже, за допомогою норм амортизаційних відрахувань можна або подовжити або скоротити цикл оновлення основних засобів з урахуванням їх морального зносу.

Будь-яка вдала технологія у своєму циклі розвитку має пройти ряд послідовних етапів — від фундаментальних і прикладних досліджень і створення продукту до впровадження отриманої новинки, — і на всіх цих етапах можна виокремити ряд питань, що відносяться до сфери інноваційної політики держави.

На початку циклу розвитку технології виникає важливе питання фінансування розробки. У країнах Західної Європи все більше значення приділяється питанню підвищення ефективності і продуктивності новинок, цій меті слугують міжнародні експертизи, кількісна оцінка результатів та їх впливу, а також конкурси на отримання державних субсидій.

Фундаментальні дослідження в промисловості все частіше проводяться спільно фірмами та університетами. При цьому, виграє і та, й інша сторона, адже вкладники ризикового капіталу потребують наявності експертних знань, що б дозволили уникнути інвестицій у безперспективні проекти, в той час, як приватний капітал може взяти на себе розробку бізнес-планів і залучення досвідчених менеджерів до керівництва ризиковими проектами.

Як відомо, на стадії впровадження новинок критичною є допомога держави. Саме таку допоміжну роль можуть виконувати змішані інфраструктури, створені спільно приватною і державною сторонами. Цей метод успішно використовується у ряді країн Західної Європи (Данії, Німеччині, Нідерландах, Фінляндії), де найважливішим елементом такої інфраструктури є незалежні організації прикладних досліджень.

Інші елементи підтримки інфраструктури прикладних досліджень, що сприяють підтримці та розвитку інноваційної діяльності, включають:

- інноваційні центри, університетські служби впровадження;
- наукові парки;
- галузеві проекти по посиленню взаємодії між організаціями, що націлені на інноваційне виробництво;
- системи субсидування і пільгового оподаткування;
- програми, орієнтовані на малі і середні підприємства.

З 2000 р. в Україні жодного бюджетного року не була виконана визначена ст. 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» норма щодо забезпечення державою бюджетного фінансування наукової та науково-технічної діяльності у розмірі не менше 1,7 % ВВП України. Фактично щорічний розмір бюджетних видатків на науку становив 0,3-0,5 % ВВП (0,26 % за 2014 рік) і сумарно (з усіх джерел) — 0,66 %. За даними Євростату, частка обсягу витрат на наукові дослідження та розробки країн ЄС-28 у ВВП становила 2,01 %. Більшою за середню частка витрат на дослідження та розробки була у Фінляндії — 3,31 %, Швеції — 3,3, Данії — 3,06, Німеччині — 2,85, Австрії — 2,81, Словенії — 2,59, Франції — 2,23, Бельгії — 2,28 %; меншою — у Чорногорії, Румунії, Кіпрі, Латвії та Болгарії (від 0,38 % до 0,65 %) [2].

Функції бюджетної політики як складової загальної економічної політики держави у регулюванні інноваційної сфери повинні мати не суто акумулюючу, перерозподільну роль, як це склалося на даний час, а мотиваційну, стимулюючу, таку, що націлена на розвиток поля та специфічних інституціональних форм інноваційної економіки, безумовно важливою є функція спільної відповідальності задля подолання небезпеки ризиків в інноваційній діяльності.

Отже, дотримання таких функцій економічної політики у сфері регулювання інноваційної діяльності може сформувати та вмотивувати інтерес вітчизняного бізнесу до розвитку на інноваційній основі, адже, вони забезпечують фундамент побудови економіки знань — це сприяння формуванню людського та інтелектуального капіталу нації, без якого не можливе функціонування сучасної економіки; забезпечення необхідного поштовху, мотиву для вітчизняних підприємств займатися інноваційними розробками та впроваджувати їх у життя; подолання ризиків інноваційної діяльності у разі невдачі інноваційного проекту.

Література

1. Наукова і інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник. — К.: Держкомстат України, 2015. — 255 с.
2. Рейтинг інноваційності країн ЄС — Innovation Union Scoreboard 2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/files/ius-2015_en.pdf

УДК 336.564.2:330.341.1

Анна Вікторівна Максименко

к.е.н., доцент кафедри міжнародного обліку і аудиту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», maksimenkoannav@gmail.com

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

НАЛОГОВОЕ СТИМУЛИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

TAX INCENTIVES FOR INNOVATIVE ACTIVITIES

Анотація. Уточнено методи податкового стимулювання інноваційної діяльності. Доведена асиметричність застосування податкових стимулів у рамках міжнародного інноваційного ядра. Акцентовано напрямки податкового стимулювання інноваційної діяльності компаній у Сінгапурі.

Аннотация. Уточнены методы налогового стимулирования инновационной деятельности. Доказана асимметричность применения налоговых стимулов в рамках международного инновационного ядра. Акцентированы направления налогового стимулирования инновационной деятельности компаний в Сингапуре.